

Organ Spółki Wydawniczej | KURYTYBA, DNIA 19 MAJA 1926 | Wychodzi dwa razy na tydzień

ROK VII. / Wydawca w imieniu Spółki Wydawniczej: Ks. Stanisław Piasecki | Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben | Nr. 34

Adres dla listów: — Curityba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curityba, Avenida Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil

Polityka obozu katolików polskich.

(Dokończenie)
Co do polityki zagranicznej Chrześcijańskiej Demokracji, to mimo, że jej przewodniczący (Chaciński i ks. Kaczyński) wypowiadają się za unją Pol- skiego z Czechosłowacją, a także zbliżają się (Chaciński) do Rumunii, to jednak skrzydło partii z postem Korfantym na czele — jako jedna z pierwszych grup politycznych — domaga się zawarcia traktatu handlowego z Niemcami.

Przeciw tej polityce tak zwanej «bydgoskiej» na odbytej w pierwszych dniach lutego Rządzie Naczelnej, wystąpił poseł Piotrowski z Wielkopolski, ale został przegłosowany. Przypuszczalnie należy, że zamierzone początkowo skupienie Chrześcijańskiej Demokracji z ludowcami posła Matakiewicza (kato- liccy agrariusze) mimo wspólnego programu ideowego nie dojdzie do skutku, ponieważ niebezpieczeństwo dla katolicyzmu w Polsce nie istnieje, a są dość duże rozbieżności między interesami wsi i miast.

Obecny nastrój polityczny każe spodziewać się jeszcze w tym roku rozwi- zania obu izb prawodawczych i rozpisanie nowych wyborów. Opinia większości społeczeństwa za tem gorąco przemawia, zara- zem domaga się wzmożenia władzy Prezydenta Rzeczypospolitej. Ordynacja wyborcza pójdzie niewątpliwie w kierunku z mniejszej liczby posłów, co wyjdzie zresztą z pożytkiem narodowych żywiołów polskich. W każdym razie Chrześcijańska Demokracja również podziela te opinie a będzie jednym z pierwszych stronnictw sejmowych, które zgodzą się na redukcję po- wszechną mandatów dla do- bra Narodu i Państwa.

Politykę Chrześcijańskiej Demokracji oceniają w miarę w a p i a. Najbardziej charak- terystycznym zjawiskiem w polityce Ch. D. jest obrona przed opinią, która głosi, że Ch. D. idzie w ogonku Narodowej Demokracji. Zdawałoby się że chodzi o drobny, tymczasem dla Ch. D. jest to kwestja po- myślnego rozwoju lub śmierci stronnictwa, ponieważ ogólnie się spodziewają, że Narodowa Demokracja poniesie klęskę. O te «własne drogi» Chrześcijańska Demokracja walczy, ale jak mówią katolicy-frankofile,

czy «własna droga» nie za- blisko Berlina będzie przebie- gać.

Miejmy nadzieję że tak źle jeszcze nie jest.

Najważniejszym jest to, że politycy Chrześcijańskiej De- mokracji starają się o ściśle pogodzenie programu ze zasa- dami moralnymi. Obecny rząd nie uważa Chrześcijań- ska Demokracja za idealny, a w stosunku do liczby swoich posłów, zasiadania w rządzie tylko jej jednego ministra, za absolutnie niewystarczające. W sprawie polityki zagranicznej Ch. D. nie jest zadowo- lona z paktu w Locarno, który sprawę granic o y z Niemcami pozostawia bez gwarancji; zresztą Ch. D. w uchwałach ostatnich za- powiada mocne stanowisko na gruncie Traktatu Wersal- skiego wyraża niezadowolenie z polityki francuskiej, która coraz bardziej staje się poje- dnażczą w stosunku do Niemiec; zresztą Ch. D. jest gor- liwą orędowniczką przyjaźni z Czechosłowacją, w sprawie Rosji So- wieckiej poleca polskiej polityce zagranicznej «nie drażnienie».

«Istotnie Ch. D. gdy się spoj- rzy na jej rozwój kilkoletnich wysiłków — dokonała bardzo wiele. Przed laty, Chrześcijańska Demokracja założyła 12 odpa- dłych z Narodowej Partii Robo- tniczej, do nich przyłączyło się kilku posłów ze Związku Ludowo-Narodowego. Byli ci posłowie bez wpływów, a dziś wybudowane mają silne stron- nictwo, prasę i posiadają 41 mandatów poselskich i 8 man- datów senatorskich.

O żadnych sojuszach czy ze Związkiem Ludowo-Narodo- wym, czy ze stronnictwem Chrześcijańsko-Narodowym, czy z Narodową Partią Robo- tniczą narazie niema mowy.

Mówią jeszcze o polityce ka- tolików polskich, nie od rzeczy będzie stwierdzić, że zapowia- dane jest jeszcze w obec- nym sejmie stworzenie parlamentarnej grupy mo- narchistycznej.

Na razie w polskim sejmie jest jeden monarchista, poseł Ówiakowski.

ANZEN — marzec 1926 roku — WARSZAWA.

OZYTELNIKU!
Nie zwlekaj z opłatą za twoją gazetę.
Sobie tam nie pomożesz,
A gazecie swej szkodziś.

Wystawa produktów rolnych

na Gayerowie w Araukarji.

Kilka miesięcy minęło od sier- pniowego zjazdu Kółek Rolni- czych w Gayerowie celem prze- glądu pola doświadczalnego i różnego rodzaju maszyn.

Obecnie w dniu 1-go maja odbyła się tu wystawa produ- któw rolnych.

Automobilami przybyli liczni urzędnicy i goście z Kurytyby interesujący się rolnictwem, wraz z generalnym sekretarzem stanu Aloides Munhoz.

Swoich reprezentantów miały oraz wystawiły swoje produkta następujące kolonie:

Afonso Penna (około 38 osób), Muricy (około 20), Thomas Coel- lho, Rosa Nova, Araucaria, Cam- po Redondo, Costeira, Campina, Rio Baixo, Guajuvira, Serinha, Catanduva, Abranches, Sta. Can- dida, Bacachery, São Jose dos Pinhaes, Zacharias, a nawet da- leki São Matheus przysłał trzech przedstawicieli z Kółka Rol- niczego i piękne okazy na wy- stawę.

Po obiedzie i szurasku gene- ralny sekretarz stanu wygłosił odpowiednią mowę i dokonał ceremonii otwarcia wystawy.

W pierwszej sali wystawowe- go pawilonu manifestowały się produkta Centrum Agronomicz- nego Kalisyndykatu i wytwory Atlantyki mające styczność z rol- nictwem.

W drugiej sali oglądać było można różnego rodzaju «nawo- zy proste i złożone, jak mąka kostna, nawozy potasowe, azoto- we, fosforowe. Obok w skrzyń- kach znajdowały się różne zboża na tych nawozach sztucznych wy- produkowane. Obrazowo wykaza- no tam korzyści, jakie rolnik odnosi z używania nawozów. Na ścianach wisiały wielkie tablice zestawione na podstawie doś- wiadczeń w różnych kolonjach. W tej sali były także produkta wystawowe z Gayerowa.

W innych 3 salach widziało się z poszczególnych kolonji (najwięcej wystawców było z Afonso Penna i Muricy) przy- wiezione na wystawę różnego rodzaju zboża, grochy, żyźny, kukurydze, bafaty, ziemniaki i t. d.

Odpowiednio wypełnione ta- lony wykazywały z której kolonji, na jakiej ziemi i nawozie wypro- dukowano dane artykuły.

Namacalnie wykazało się tam, że gospodarze mogą z roli o wiele większe wyciągnąć korzy- ści, jeżeli prowadzą gospodarke umiejętnie i z obliczeniem, sta- rając się wyprodukować to co najwięcej się opłaca na ziemi w której pracują.

W przerwach zgromadzeni przyglądali się różnym maszy- nom i narzędziom rolniczym w spoczynku i przy robocie kłó- rnych najwięcej wystawiła firma Schmidling & Cia. i Oasa Metal.

W końcu Kalisyndykał roz- dzielił premje za przeprowadzo- ne doświadczenia z nawozami, w ogólnej sumie 1,500\$000 Roz- dano je następującym gospodar- zom: Józef Gebarowski z Thom- as Coelho 300\$000, Macuga z Muricy 300\$000 Po 200\$000 otrzymali: Czapiewski z Muricy i Zygmunt z Afonso Penna. Po 100\$000: Kociaszynko, St Wier- zyski z Afonso Penna, Gondok z Araukarji, Jan Gryboś z Mu- ricy i J. Furmaniak z Bacachery.

Po rozdzieleniu pozostały jesz- cze różne narzędzia jak, 2 siecz- karnie, 10 młynków do krusze- nia młji, 6 do mielenia młji, 1 centryfuga, 2 małe kruszownice, 5 opielaczy, 5 pługów z kółkami, 1 wywrotek duży i t. d.

W poniedziałek 3-go maja od- był się w Gayerowie zjazd de- legatów kółek rolniczych. Wy- brano tymczasowy, do września mający trwać zarząd Związku Rolniczego, do którego wchodzi- pp. Z. Gayer dyrektor, Jasiocha, J. Gebarowski, Macuga Zarząd ma opracować ustawę i postać do- wszystkich towarzystw rolniczych.

Z Brazylii.

Kurytyba.

DWA NOWE OKAZAŁE KOŚ- CIOŁY POLSKIE, poświęcone patronowi ziemi polskiej, św. Stanisławowi biskupowi i męcz- niki, zostały uroczystie konse- krowane dnia 8-go maja bieżą- cego roku. Pierwszy, to kościół polski w Kurytybie, konse- krowany przez biskupa kurytyb- skiego ks. biskupa João Braga! Drugi, to kościół polski w Itay- polis (Lucenie) w Santa Catha- rine poświęcony uroczystie przez biskupa ze Santa Cathariny Dom Joaquina de Oliveira. Piękne te i trwałe, bo z kamieni i cegły budowane kościoły, przetrwają wieki i długo świadczą będą o pobożności pierwszych pokoleń polskich na ziemi brazylijskiej.

Parana.

PA'LO FRONTIM Dnia 16-go marca zjawił się tu Piotr Nikiel z zawodu krawiec, lat mniej wię- cej 24, wzrost wysokości 170 do 175 cm, bez zarostu, oczy skośne, włosy czarno blond. Zabrał on sporą ilość materiałów korłowych i kaszmirowych na cenę około 3 kontów, a potem wy-jechał w stronę stanu Rio Grande. Ów płaszek przywędrował z Roxois, gdzie się podawał za

Steinberga. Niniejszem ostrzegam Rodaków, by nie padli także ofia- rą tego oszusta. Teodor Konart

IRATY. — Żołnierza Andrzeja Glińskiego bawiącgo tu chwilo- wo, postrzelił niejaki Jan Ga- domski, o co obecnie wytoczono ostatniemu proces.

Rio de Janeiro.

RIO, 11-go maja. — Poseł polski Mikołaj Jurys- towski wyjeżdża statkiem «Andes» dnia 13-go maja do Eu- ropy. W czasie jego nieobecności będzie prowadził sprawę poseł- stwa sekretarz legacji pan Je- rzy Warchałowski.

Ważne wypadki w Polsce.

(Wiadomości telegraficzne).

Warszawa, 10-go maja. — Zdzichowski minister skar- bu nie zdołał utworzyć rządu, przeto Prezydent Rzeczypospo- litej powierzył tę misję Wła- dysława Grabskiego, do którego wchodził w skład gabinetu.

Warszawa, 10-go maja. — Marszałek Piłsudski zap- rotestował przed prezydentem Rzeczy- pospolitej przeciw wybo- rowi Grabskiego na premiera przyszłego rządu. Wytworzyło się z tego powodu położe- nie krytyczne w kra- ju i możliwym jest zaprowa- dzenie dyktatury.

Warszawa, 10-go maja. — Witos przystąpił do tworze- nia gabinetu ministrów z partji śródkowych (centrowych) i prawicowych sejm polskie- go. Ministrem spraw zagranic- znych został Kajetan Mo- rawski, a inni ministrowie zostali z poprzedniego rządu Skrzyńskiego.

Warszawa, 10-go maja. — Witos przystąpił do tworze- nia gabinetu ministrów z partji śródkowych (centrowych) i prawicowych sejm polskie- go. Ministrem spraw zagranic- znych został Kajetan Mo- rawski, a inni ministrowie zostali z poprzedniego rządu Skrzyńskiego.

Warszawa, 11-go maja. — Już został utworzony nowy gabinet pod przewodnictwem Wito- sa. Ministrem spraw wew- nętrznych został Smólski, woj- ny generał Malczewski a spraw zagranicznych Morawski.

Warszawa 11-go maja. — MARSZAŁEK PIŁSUDSKI, by- ly prezydent Rzeczypospolitej, NAPADŁ ORDYNARNIE (ata- cou rudemente) na nowy ga- binet. Równocześnie ostrzy par-

PLUGI stalowe

specjalne dla Parany, bardzo tanie,

DRUT kolczasty

po cenach najniższych (otrzymaliśmy większy transport wprost z Europy).

POLECA HURTOWNIA POLSKA

Sociedade Importadora Limitada

Curityba, Avenida Luiz Xavier N. 28, Caixa Postal 393.

Bernefugo

najlepszy środek przeciwko bernom;

Bisulforeto

de carbono świetny środek do immunizowania zboża.

tje lewicy (sojalisici, nowa parja chlopska Dąbskiego i Bryla, żydzi i inne mniejszości narodowe) wydały odezwę, w której zapowiadają ostrą i gwałtowną walkę przeciw nowemu rządowi Witosza. (Zapowiada się więc w Polsce bezprzykładna walka robotników i radykalnych chłopów przeciw umiarkowanemu chłopom ze stronnictwa Witosza. Przyp. Red.)

WARSZAWA 12-go maja. Przyszło tu (w Polsce) do zamachu stanu o charakterze wojskowym. Szczegółów brak.

Warszawa, 12-go maja. — Wybuchła tu REWOLUCJA. Wojska maszerują na stolicę. Warszawa, 12-go maja. — Rewolucjonisci zajęli dziś przedmieście Warszawy Pragę.

Warszawa, 12-go maja. — Prezydent Rzeczypospolitej upoważnił ministrów do układowania się z Piłsudskim celem zakończenia buntu. Ministrowie odmówili wszelkich układow z wodzem rewolucji.

Warszawa, 12-go maja. — Wojska marszałka Piłsudskiego, skoncentrowane w Belwercie ruszyły na Warszawę. Rząd ściągnął wszystkie możliwe wojska dla obrony stolicy. Ogłoszono komunikat, że rząd opanował położenie.

Warszawa, 12-go maja. — Marszałek Piłsudski przybył dzisiaj do Warszawy otoczony pułkiem ułanów, by układować się z Prezydentem Rzeczypospolitej, który postanowił z ostatecznym wysiłkiem użyć nie wszystko aby nie dopuścić do wojny domowej.

Warszawa, 12-go maja. — Rząd skonfiskował dziennik lewicowy «Kurjer Poranny» za umieszczenie manifestu Piłsudskiego, w którym także wzywa naród, BY POWSTAŁ PRZECIWI RZĄDOWI WITOSA.

Warszawa, 12-go maja. — Rząd wysłał do gazet komunikat następującej treści: «W Warszawie panuje spokój, jest nadzieja, że wnet się zakończy niepokój».

Warszawa, 12-go maja. Rząd wydał rozkaz uwięzienia Piłsudskiego. Wiadomości urzędowe podają, że Piłsudski zdołał na stopie wojennej postawić swoje oddziały wojska ZA POMOCĄ SFALSZOWANEGO ROZKAZU O POWSZECHNEJ MOBILIZACJI.

Berlin, 12-go maja. — O godzinie 17-tej ogłoszono, że wszelka komunikacja z Polską została przerwana.

Warszawa, 12-go maja. — Rząd ogłosił stan obłężenia. Wojska wiernie rządowi z garnizonu warszawskiego uderzyły na wileń w której mieszka Piłsudski.

Warszawa, 12-go maja. — Rząd polecił przerwać wszelką komunikację z Pragą gdzie się znajdują rewolucjonisci, którzy nad brzegiem Wisły powznosili już barykady.

Wiedeń, 12-go maja. — Według telegramów, wśród walk wojsk wiernych rządowi z rewolucjonistami, było wielu zabitych.

Londyn, 13-go maja. — Z Warszawy donoszą że rząd opanował położenie.

Paryż, 13-go maja. — Telegrafują z Warszawy, że cztery pułki zbuntowanych żołnierzy zwolenników Piłsudskiego, maszerują na Warszawę. Wojska wiernie rządowi zarządziły przedko obronę stolicy obsadzając najważniejsze punkta.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ dąży do porozumienia z PIŁSUDSKIM, aby go powstrzymać od WOJNY DOMOWEJ.

BERLIN, 13-go maja. Ostatnie telegramy z Warszawy donoszą, że na ulicach Warszawy przyszło do krwawych walk, w których było wielu zabitych i rannych. Wojska zbuntowane (Piłsudskiego) zajęły pałac Rady Ministrów (dawny pałac namiestnikowski) (pałac Brylowski-saski) mini-

sterjum spraw zagranicznych. Strzelanina wojsk zbuntowanych kieruje się na pałac prezydenta Belweder. (Telegram niemiecki)

WARSZAWA, 13-go maja. Telegram urzędowy donosi o ostatnich wypadkach: «Kilka oddziałów wojsk, oszukanych i w błąd wprowadzonych przez zbrodniczy zamach, odmówiło posłuszeństwa właściwym władzom rządowym, niemo to rząd chwycił się środków energicznych, aby bronić Warszawy przed zbuntowanymi żołnierzami i wezwał ich do złożenia i oddania broni. Ostatni telegram już stwierdza, że rząd opanował sytuację».

PRAGA, (Czechosłowacja) 13-go maja. — Donoszą tu z Warszawy, że wojska rządowe cofnęły się na lewy brzeg Wisły (przed Pragą) Buntownicy wysłali ultimatum (żądanie) do Prezydenta domagając się ustąpienia gabinetu Witosza.

WARSZAWA, 13-go maja. — Rząd Witosza podał się do dymisji.

WARSZAWA, 13-go maja. — Cztery pułki zrewolucjonizowane z Kielc i Siedlec w ilości 2500 żołnierzy wyruszyły na Warszawę i dotarły już do Rembertowa. Rząd kazał ostrzeliwać niektóre mosty na Wiśle, gdzie przypuszczalnie mogli znajdować się rewolucjonisci.

BERLIN, 13-go maja. — Poniważ pośrednictwo marszałka sejmu Rataja nie odniosło skutku, przeto rząd organizuje opór.

Połączenia telefoniczne z prowincją zostały przerwane przez rewolucjonistów, którzy w ten sposób starają się przeszkodzić ogłoszeniu przez rząd generalnej mobilizacji. Donoszą także, że wojska wiernie rządowi już są w drodze do Warszawy. Niektóre agencje telegraficzne potwierdzają wiadomość, że wojska marszałka Piłsudskiego bez wyszrału zawładnęły miastem. Wobec tego nie można osądzić faktycznego stanu rzeczy, gdyż wszystkie połączenia Warszawy z zagranicą są zerwane.

WIEDEN, 13-go maja. — Według otrzymanych tu wiadomości umiarkowani lewicowcy w Polsce są niezadowoleni z Witosza, że ministerstwa wojny nie oddał Piłsudskiemu. Lewicowcy obawiają się, aby Witos nie stał się narzędziem Korfanteego i w końcu nie wystąpił przeciwko swej partji, to jest przeciw umiarkowanemu stronnictwu chłopów politycznych, przy omawianiu obecnej sytuacji w Polsce, przypominają, że Piłsudski już przed miesiącem groził zaprowadzeniem dyktatury w kraju.

BERLIN, 13-go maja. — Donoszą z Gdańska, że według informacji z Warszawy, przyszło między prezydentem Rzeczypospolitej a generałem Piłsudskim po usłownych naradach do ugody, wedle której Piłsudski miał zakończyć rozruchy.

WARSZAWA, 13-go maja. — Wśród układow Piłsudski domaga się jeszcze kilku tek ministerjalnych dla skrajnej partji chłopskiej na czele której stoi Dąbski. — Socjaliści polscy ogłosili strajk generalny w dowód łączności z ruchem rewolucyjnym Piłsudskiego — Adjuant polny generała Piłsudskiego, generał Sosnkowski usiłował popełnić samobójstwo i jest umierającym.

RZYM, 13-go maja. — Mussolini dyktator Włoch, narażał się dzisiaj przesłano godzinę z postem polskim p. Kozickim

PARYŻ, 13-go maja. — W Warszawie panuje spokój, a ruch przewozy odbywa się normalnie; tak samo funkcjonują bez zmian wszelkie urzędy publiczne.

PRAGA, (Czechosłowacja) 13-go maja. — Wiadomości pochodzące z Warszawy są jeszcze zbyt sprzeczne, gdy wedle jednych rewolucjonisci są pana-

mi stolicy, wedle drugich zaś rewolucjonisci nie mogą zwyciężyć, a wedle innych jeszcze rząd nadal się układa z marszałkiem Piłsudskim ażeby uzyskać na czasie i ściągnąć posiłki dla wojsk rządowych.

Wiedeń, 14-go maja. — Wiadomości nadchodzące z Warszawy są szczupłe, lecz ustala się już wiadomość, że wybuchła tam rewolucja przeciw rządowi a na czele tej rewolucji stanął marszałek Piłsudski. Marszałek zdołał zebrać swoich zwolenników do których przylączyły się cztery zbuntowane pułki i z nimi rozpoczęła się Warszawa, aby zmusić rząd do ustąpienia. Prezydent Rzeczypospolitej zarządził obronę Warszawy i opór i kazał obsadzić wszystkie mosty na Wiśle, odosobniając w ten sposób siły rewolucyjne, a nadto rozporządził, by uniemożliwiono rewolucjonistom ewentualny odwrót oraz by zajęto wszelkie ośrodki komunikacyjne (dworce kolejowe i stacje tramwajowe). W części miasta po lewym brzegu Wisły rozwinęły się krwawe walki po ulicach. Rząd wydał odezwę, w której zapowiada utrzymanie powagi rządu za wszelką cenę. Jak tylko rząd zawiadnął sytuacją, prezydent Rzeczypospolitej Wojciechowski wystąpił z zaproszeniem do marszałka Piłsudskiego na legację na niego, by zaniechał buntu i oddał swoje wojska. Na to odpowiedział marszałek Piłsudski, że popołudniu będzie panem Warszawy.

Warszawa, 14-go maja. — Rządowi udało się opanować położenie; wojska Piłsudskiego są zupełnie odosobnione.

Warszawa, 14-go maja. — W różnych stronach kraju (Polski) wybuchły rozruchy rewolucyjne.

Warszawa, 14-go maja. — Po zerwaniu układow między Prezydentem Rzeczypospolitej a marszałkiem Piłsudskim, siły rewolucyjne weszły do Warszawy i zajęły wszystkie koszary i ważniejsze gmachy publiczne których obecnie ostro strzegą. Członkowie rządu schronili się do Belwederu pałacu prezydenta Rzeczypospolitej. Marszałek Piłsudski, który zapanował nad krajem stawia następujące warunki zgody: 1) ustąpienie rządu Witosza, 2) zamianowanie nowego rządu pod przewodnictwem marszałka Piłsudskiego, 3) rozwiązanie sejmu i senatu i 4) rozpisanie nowych wyborów.

Z zachowania się Piłsudskiego można poznać, że dąży do dyktatury (jednowładztwa). Nadto Piłsudski domaga się kilku ministerstw dla swoich.

Berlin, 14-go maja. — Donoszą ze Zbąszynia z pogranicza polsko-niemieckiego, że wczoraj przy wejściu wojsk rewolucyjnych Piłsudskiego do Warszawy, wywiązały się na ulicach prawdziwe bitwy. (Telegram niemiecki.)

Warszawa, 14-go maja. — Rząd i wszystkie siły rządowe cofnęły się do Belwederu zdecydowane do ostatecznej obrony. W całym kraju wybuchła wojna domowa prócz Wilna i Grodna. Rewolucjonisci zajęli koszary wojska i policji i rozpoczynają cieżkie walki z wojskami rządowymi, którymi dowodzi generał Sikorski. W dzisiejszych walkach było 60 zabitych i wielu rannych.

Berlin, 14-go maja. — Wiadomości nadchodzące z pogranicza polskiego stwierdzają szybki i niepomyślny obrót spraw dla marszałka Piłsudskiego. Wojska rządowe z południowo-zachodniej części Polski z Krakowskiego, Śląska i Kieleckiego) zdążają w gwałtownych marszach na Warszawę, Piłsudski wódz rewolucjo-

nistów nie chce się zgodzić na współdziałanie w nowym rządzie socjalistów, dlatego ci postanowili zawiesić (odwołać) strajk a to może bardzo ułatwić transport sił rewolucyjnych Piłsudskiego który obecnie zakwaterował się w pałacu saskim (ministerjum spraw zagranicznych)

Praga, 14-go maja. — Rząd polski obawiają się ciężkich walk z buntownikami na ulicach Warszawy, a z drugiej strony wielkich szkód materialnych w mieście i śmierci wielu mieszkańców, wpuścił bez wielkich trudności wojska marszałka Piłsudskiego do Warszawy. Popołudniu odbyło się posiedzenie Rady Ministrów lecz z powodu przerwanej komunikacji nie wiadomo, co rząd postanowił.

Paryż, 14-go maja. — Z Warszawy donoszą, że marszałek Piłsudski zajął Warszawę. Między zbuntowanym marszałkiem a Prezydentem Rzeczypospolitej odbywają się prawie nieustanne narady.

Paryż, 14-go maja. — Ambasada polska otrzymała z Warszawy urzędowy telegram, wedle którego cała Warszawa otoczyły szereg wojsk rządowych. Duch rewolucjonistów upadł znacznie a rząd spodziewa się, że wnet przywróci porządek. Na przewinięci ruch rewolucyjny zupełnie się nie udał.

(Przyp. Red. Prócz rewolucji spadłoby na niezszczęśliwą Ojczyznę naszą i kłeska strajku socjalistycznego, choć telegramsami niejasno w tej sprawie się wypowiadają.)

Warszawa, 15-go maja. — Urzędowy komunikat donosi, że do rewolucji przyszło z powodu oburzenia jakie opanowało kilka oddziałów wojska wskutek zamachu na Piłsudskiego. Wojska zbuntowały

Kupno ziemi

DR. MICHAŁ CHMIELEWSKI byłby sędzią w Porto Alegre, przyniósłszy się na stały pobyt do Kurytyby, pośredniczy w kupowaniu ziemi w Paranie.
Adres: Rua Commendador Araujo N. 69 — Curitiba.

się ruszyły natychmiast na Warszawę która została zajęta bez walki a marszałek Piłsudski wiał w swe ręce kierownictwo spraw. (Przyp. Red. Ten telegram jest już widocznie telegramem rewolucyjnego rządu Piłsudskiego.)

WASZYNGTON, 15-go maja. — Donoszą telegraficznie z Warszawy, że wśród układow z rządem Piłsudski domagał się tylko ustąpienia rządu Witosza. Piłsudski oświadczył, że wojsko nie miało nigdy zamiaru atakowania praw Prezydenta Rzeczypospolitej a tem mniej jego osoby. Zaszły wypadki nie zmieniają wcale w niczem polityki zagranicznej Państwa polskiego.

PARYŻ, 15-go maja. — Wiadomości nadchodzące z Polski przez Berlin przynoszą, że Witosz wleciał na samolocie z Warszawy w kierunku na Poznań, gdzie ustanowił nowy gabinet ministrów. Marszałek Piłsudski wydał odezwę, w której oświadcza, że cały ruch rewolucyjny kieruje się tylko przeciw gabinetowi Witosza a nie przeciw konstytucji Rzeczypospolitej.

BERLIN, 15-go maja. — Ostatnie telegramy z Warszawy donoszą, że Piłsudski stał się panem położenia w Warszawie i zawiadnął pałacem Prezydenta — Belwederem. Prezydent Rzeczypospolitej Wojciechowski i premier rządu Witos opuścili w aeroplanie Warszawę.

LONDYN, 15-go maja. — Polskie Biuro Prasowe ogłasza, że

TU wglebi swej głowy zachowaj te trzy bardzo ważne rzeczy

CAFFIASPIRYNA
Nome registrato

1

Pamiętaj zawsze, że istnieje zaledwie jedna Caffiaspiryna i że ona jest niezrównanym lekiem przeciw wszelkiego rodzaju bólowi i przeciw nadżyciu alkoholowemu i nadmiernej pracy umysłowej.

2

Dla pewności sprawdź zawsze czy pudełeczko zawiera tubkę z Żółtą Marką Gwarantowaną i Krzyżem Bayera, które są znakiem prawdziwości Caffiaspiryny.

3

Ządajcie Caffiaspiryny w kopercie jeżeli chcesz sobie tylko jedną dozę, gdyż pastylki Caffiaspiryny nie sprzedają się pojedynczo.

3

Tubki bez swych właściwych znaków zewnętrznych lub jakas mieszaniec kafeiny? Nigdy! Produkt prawdziwy z pewnymi gwarancjami je jest dynym, który zasluguje na zaufanie.

FLUXO-SEDATINA

Unowa kółki i bóle przy wzdęciu mości także i u kobiet w szczególnie wszystkie choroby kobiece. Fluxo-Sedatina leczy szybko i skutecznie w zakładach położniczych i domach zdrowia. Dozwolone przez Urząd Zdrowia D. N. z S. P. pod N. 87 s 28-5 1915.

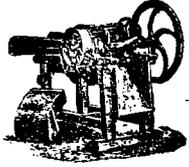
Vigogeno jedyny środek który zapobiegł suchotom, zwalcza niedokrwoność, utratę pamięci, zużycie umysłowe przywraca siły. Vigogeno po 30 dniach używania go: Wzmocnia i powiększa anetyt. 2. Usunwa ból głowy i bezsenność. 3. Wzmocnia nerwy i piec. 4. Powiększa wagę od 1 - 3 kilo. 5. Leczy organy oslabione tuberkuloza. 6. Wzmocnia fizycznie i pomaza ciekaw krwi. Dozwolone przez Urząd Zdrowia D. N. z S. Paulo pod N. 198-2 15-11-1915

POTRZEBA ROBOTNIKÓW do fabryki grzebleni.
Rua João Negro 20 - Curitiba

SIECZKARNIE

MASZYNY DO CIĘCIA TRAWY, SŁONY, TRZCINY
CUKROWEJ, ŁODYG KUKURYDZIANYCH I T. D.

Z wielką łatwością (do 1000 ki-
logramów na godzinę.)

Najlepsze maszyny w tym
rodzaju.

WIELKI SKŁAD W

CASA MELICHAR

CURITYBA, Praça Sen. Correia N. 7

„Oświata“

poleca nowe dzieło nowego wydawnictwa numer 13-ty pod tytułem **Przyszłość Polski w przeprowadzeniach** w cenie 500 reisów za egzemplarz, napisane przez p. Józefa Staszewskiego. Autor nie zamierza nam w tej 13-tych broszurce z dawnymi i ogólnie znanymi przeprowadzeniami odnośnie do Polski, lecz omawia tylko te, które głoszą nowe wypadki już po powstaniu obecnej Polski i co będzie dalej. Wskazuje to przeprowadzenie zapowiadają w Polsce powołanie na tron króla, który doprowadzi naszą ojczyznę do niebiańskiej potęgi i świetności. Kto ciekawy, niech czyta to dziełko. Należy je: 500 rs. można przesłać w selach (zaczekach pocztowych) a w razie rejestrowania przesyłki - 14000.

Prezydent Rzeczypospolitej zrzekł się swej władzy na rzecz Piłsudskiego, który zaraz porozumiał się z marszałkiem sejmu (Ratajem-piastowcem. P. R.) dla utworzenia nowego rządu. Wojska które nagromadziły się pod Warszawą, odchodzą już do swoich kwater.

WARSZAWA, 15-go maja. Położenie rewolucjonistów uzmocnia się z dnia na dzień przez to, że przyłączają się do nich prawie wszystkie załogi wojskowe w Polsce. Kolejarze w Dziedzicach (na Śląsku Cieszyńskim) oświadczyli, że nie będą przewozić wojsk generała Sikorskiego. Wogóle, kolejarze zagrożili strajkiem generalnym i wyrwaniami szyn kolejowych o ileby generał Sikorski chciał dalej gromadzić swoje wojska i prowadzić je na Warszawę. Marszałek Piłsudski oświadczył, że nie wypuści do Warszawy ani jednego jakiegokolwiek pociągu, któryby nie należał do wojsk rewolucyjnych.

WARSZAWA, 15-go Wydział wykonawczy Związku Kolejarzy Polskich (socialistyczny P. R.) ogłosił strajk powszechny, aby przeszkodzić transportom wojsk rządowych. (Ostatnie telegramy pochodzą widocznie już od rządu rewolucyjnego. R. P.)

POZNAŃ, 15-go maja. Premier Witos, nie bacząc na ścisłą przyjaźń jaką łączyła generała Sosnkowskiego z Piłsudskim, rozkazał Sosnkowskiemu, by wyruszył z wojskiem do walki z rewolucjonistami. Sosnkowski odmówił; wtedy oburzeni oficjerowie przystąpiwszy do generała zawołali: „Albo my cię zastrzelimy albo sam się zabij!“ — Wtedy generał Sosnkowski wyjął rewolwer i strzelił sobie w głowę, raniąc się śmiertelnie.

BERLIN, 15-go maja. — Z Pragi przedmieścia Warszawy donoszą, że w bitwie która w nocy na czwartek stoczyła się u bram Warszawy, było 150 zabitych a 80 rannych. — Berlińska gazeta „Berliner Tageblatt“ przynosi telegram z Wrocławia, że według wiadomości dziennikarskich z Górnego Śląska — Litwini mieli napaść na Wilno. Według wiadomości z Warszawy, Prezydent Wojciechowski spodziewa się, że pokona ruch rewolucyjny wszczęty przez Piłsudskiego. — Z Warszawy donoszą, że prezydent Ministrów Witos przeszedł stronnictwa Pia-

stówców przypuszcza, że cały obecny ruch rewolucyjny w Polsce jest radykalno-socialistyczny i bliski rządowi sowiełom w Moskwie.

POZNAŃ, 15-go maja. Donoszą z Warszawy, że wojska rządowe do wiodzone przez Sikorskiego cofnęły się z pod Warszawy, skoro tylko zetknięty się z wystąpieniem Piłsudskiego, woda rewolucji. Taksamo nie zostały wykonane rozkazy Witosy i ministra wojny generała Malczewskiego, którzy wezwali wojska do walki z rewolucjonistami.

POZNAN, 15-go maja. Generał Stanisław Haller (nie sławny Józef Haller P. R.) szef sztabu gromadzi ochotników dla zorganizowania ostatniego oporu zbuntowanym przez Piłsudskiego wojskom, którego wejścia do miasta (Warszawy) spodziewają się lada chwile.

LONDYN, 15-go maja. Telegram urzędowy nadeszły z Warszawy, zaprzecza wiadomościom rozsywanym jakoby w tym mieście miało przyjść do rabunków lub rozruchów. Telegram zaznacza z naciskiem, że nie tylko w Warszawie ale w całym kraju panuje zupełny spokój.

WARSZAWA, 15-go maja. Prezydent Wojciechowski a z nim i prezydent ministrów Witos podali się do dymisji ze swych urzędów i przesłali ją na ręce marszałka sejmu Rataja, który te dymisje przyjął. Zaraz po zrzeczeniu się godności przez prezydenta Wojciechowskiego, objął Rataj tymczasowo prezydenturę i zaczął się układać o utworzenie nowego rządu.

BERLIN, 15-go maja. Telegram „Vossische Zeitung“ donosi, że generałowie Haller Stanisław i Sikorski przeszli na stronę Piłsudskiego, który opanował już zupełnie linie kolejowe powstrzymując w ten sposób transport wojsk rządowych.)

Paryż, 15-go maja. — Telegramy berlińskie przynoszą niektóre szczegóły o wypadkach w Polsce, według których rząd jest jeszcze panem w Belwederze. Z ministrów tylko jeden i to minister handlu, uleciał w aeroplanie do Poznania. W stoczonych z rewolucjonistami walkach było około tysiąca rannych a 200 zabitych. Marszałek Piłsudski oświadczył, że tylko po ustąpieniu rządu Witosy może rozpocząć układy, lecz Witos oparł się temu.

POZNAŃ, 15-go maja. Przybyli tu (do Poznania) na samolotach z Warszawy ministrowie Dziedziowski minister skarbu i Biechoński minister sprawiedliwości.

BUKARESZT (Rumunia) 15-go maja. Głoszą tu, że rząd rumuński zarządził pogotowie wojskowe na granicy Polski aby powstrzymać wojska polskie od najeścia na granice rumuńskie.

LWÓW, 15-go maja. Tutejsze gazety popołudniowe głoszą, że komendant tworskiego garnizonu zawiadomiono, że wojska rosyjskie gromadzą się na pogra-

ZOBACZYTYL! Kto gdzie leży twój rachunek za „Świat Parański“ i za „Jasiek Parański“, którego jeszcze nie uścielił! Pospiesz się z zapłaceniem — jeżeli chcecie, abyśmy radę tę pracę idealną.

Dom na sprzedaż

W MIEŚCIE KURITYBIE!
Z powodu zmiany miejsca sprzedam dom nowy, murowany, narożny ze zabudowaniem bardzo tanie, tylko za gotówkę.

Dom znajduje się w bardzo dobrym położeniu, gdzie można otworzyć dobry interes. Płoc narożny, na skrzyżowaniu ulic, wysoko położony, rżany, którego jeden front ma 55 metrów, długości a drugi 22 metr. czyli razem 1,210 metrów kwadratowych. Cena nie przekracza 20,000\$000 (dwadzieścia tysięcy). Informacji udziela w Redakcji „Ludu“, Avenida Jayme Reis 115 — Curityba — od 8-iej do 11-iej i od 12-iej i pół do 5-iej godzin. E. Jose G. Papugue. Adres dla listów tylko: E. Jose G. Papugue — Rua Prudente de Moraes N. 90 — Curitiba.
Kto chce skorzystać z okazji niech się pośpieszy!

niczu z obawy by nie przyszło do najeścia granic rosyjskich.

BERLIN, 15-go maja. Poselstwo polskie ogłasza, notę amerykańskiej agencji „United Press“ w której oświadcza, że prezydent Polski wysła posłów do generała Piłsudskiego, prosząc go, by zechciał rozpocząć układy celem uspokojenia kraju.

PARYŻ, 17-go maja. Do dnia dzisiejszego nie ma ścisłych wiadomości co właściwie zaszło w Polsce. Ma się wrażenie, że generał Piłsudski jest panem wnętrza kraju i że wielka część wojska przyłączyła się do rewolucji. Według ostatnich wiadomości, mieli rewolucjonisci utworzyć rząd zbiorowy (Junta gubernativa).

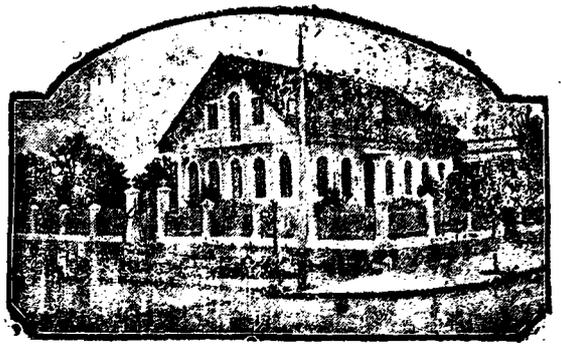
PARYŻ, 17-go maja. Dzisiaj ogłoszono tu telegramy, że wojska rosyjskie wpały w granice Polski. Ambasada polska w Paryżu oświadcza, że wieści te są zupełnie bezpodstawne.

LONDYN, 17-go maja. Telegrafują z Warszawy, że rewolucjonisci ustanowili rząd tymczasowy, w którym Piłsudski jest ministrem wojny, Zaleski — spraw zagranicznych, a profesor Bartel prezydentem ministrów.

WARSZAWA, 17-go maja. Zalesski, nowy minister spraw zagranicznych oświadczył dziennikarzom, że polityka zagraniczna Polski nie ulegnie najmniejszej zmianie i pójdzie temi samymi torami jak przy rządach poprzednich. Nadto naznaczył z naciskiem, że utrzymanie pokoju będzie jego pierwszym celem, do czego pragnie uzyskać współpracownictwo tych wszystkich państw, którym rozchodzi się o pokojowe rozwiązanie spraw międzynarodowych.

Warszawa, 17-go maja. Wszystkie oddziały wojska, które nie przystąpiły do rewolucji uznały już nowy gabinet ministrów. Partja Socjalistów polskich domaga się by rząd rozwiązał sejm i ustanowił nowy rząd z którego należy wykluczyć tych wszystkich którzy popierali gabinet Witosy.

Warszawa, 17-go maja. Socjaliści i skrajni Ludowy (Dąbski i Bryl) wydali manifest w którym domagają się dla Piłsudskiego prezydentury Rzeczypospolitej a nadto domagają się, by wódz rewolucji (Piłsudski) ustanowił rząd z chłopów i robotników. Partja ludowocowa (radykalne Dąbski i Bryl) i liberalne domagają się rozwiązania sejmu. Partja lewicowa żąda bezwzględnej reformy rolnej. Partja środkowa (centrowa) i prawicowe oświadcza, że pod pewnymi warunkami mogłyby wziąć udział w nowym rządzie. W kołach politycznych uważają, że żądania skrajnych partji zostaną uwzględnione.

Klinika chirurgiczna

przy ulicy 7 do Setembro N. 69, narożnik ulicy Ratcliffe — Telefon N. 448.

Chorych zamiejscowych przyjmuje się na stały pobyt, Nowy aparat Roestgena (Raio — X). Specjalność: choroby chirurgiczne, kobiece i dróg moczowych.

Dr. Antoni Rydygier.

KOMUNIKAT

urzędowy Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Kuritybie.

(Wedle telegramu Pata (polskiej agencji telegraficznej) z dnia 16-go maja do Poselstwa Rzeczypospolitej Polskiej w Rio).

W piątek 14-go maja o godzinie 10-tej wieczorem reprezentanci prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Wojciechowskiego: Książ Tokarzewski i Komendant Mazanek oddali Marszałkowi Sejmowi Ratajowi list prezydenta Wojciechowskiego, wzywający Marszałka Sejmu do niezwłocznego przybycia do Wilanova dla odebrania deklaracji, mającej na celu usunięcie rozdziału narodu na dwa obozy. Idąc za tym apelem Marszałek Rataj udał się do obecnej rezydencji prezydenta Rzeczypospolitej, który o północy zrzekł się władzy i przelał zgodnie z artykułem 40, 5-tym Konstytucji swe atrybucje prezydenta na Marszałka Sejmu. Równocześnie zaś prezydent Rady Ministrów Witos złożył dymisję całego Rządu.

Po swoim powrocie do Warszawy Rataj nawiązał niezwłocznie kontakt z marszałkiem Piłsudskim.

W toku są narady, mające na celu utworzenie w najbliższych godzinach nowego Rządu i zupełnego unormalizowania sytuacji, do czego ustąpienie prezydenta i dymisja Witosy otwarty drogę, umożliwiającą zastosowanie kategorii prawa do faktycznej sytuacji.

KOLONISCI!

Jeżeli chcecie nawozów które dają bardzo dobre wyniki udajcie się do fabryki grzebielni gdzie dostaniecie maczkę z rogów bydłych która ma 14 proc. fosfatu a więc jest 8 razy lepszą od innych nawozów mieszanych; ziemia z takim nawozem wilgotnieje. Maczka ta nadaje się znakomicie na ziemię brazylijską.
Rua João Negrão N. 20 — Curityba.

Telegramy ze swi ata

(Wzwięzłami streszczeniu.)
WŁOCHY — Mussolini samowładca Włoch wyruszy w uroczystej pielgrzymce w sierpniu do grobu św. Franciszka w Asyżu. Przy tej sposobności, ubrany w habit franciszkański, wygłosi Mussolini

wielką mowę w obronie wiary katolickiej.

ROSJA. — Z miasta Rygi donoszą, że sowieckie koła robotnicze w Rosji postanowiły pieniężnie wesprzeć strajk robotników angielskich. — W Moskwie rozstrzelano trzech wysokich urzędników z ministrem skarbu, bo spowodowali spadek rubla sowieckiego.

FABRYKA GRZEBIENI GURZYKÓW i innych wyrobów z kości która znajduje się przy ulicy Rua João Negrão N. 20 — Curityba. — SPRZEDAŻ BURTOWNA.

KURS PIENIEDZY.

Dolar	6947
Lira włoska	\$253
Frank francuski	\$218
Angielski funt szterling	34542
Pezo argentyński	25890
Frank szwajcarski	1354
Złoty polski	14060

TEATR

ZWIĄZKU POLSKIEGO

Zaprasza Rodaków na **PRZEDSTAWIENIE** odbyć się mające w niedzielę, dnia 28 maja o godzinie 8-mej wieczorem.
Wystawione będą dwa utwory p. Marji Fiedzińskiej pod tytułami:

„CYGANIE“ i „KOTKI“
ze śpiewami solowymi, chóralnymi, z muzyką i tańcami: W drugiej części programu będzie **BALET** oraz produkcja solowa. — Po przedstawienu **ZABAWA TANECZNA**.
Ceny wejść zwykłe, Komisja.

DO SPRZEDANIA:

1) Dwa piękne, młode konie, para dobrana, masy kasztanowatej (tostado), duże, rasowe (meio sangue), pewne do powozu i do zwykłej roboty we wozie, pod wierzch znakomite.

2) Fayeton lekki, amerykański, na dwa, lub na jednego konia, z budą autonomiczną skórzaną, o 4. resorach, odnowiony.

3) Uprząż z chomątami angielskimi, metale i sprzężki z białego metalu, prawie że nowa. — Do oglądania i kupienia u ks. Probszcza w Orleansie.

OZYTELNIKU!
Nie zwlekaj z opłatą za swoją gazetę.
Sobie tem nie pomożesz, A gazetę swęj sakodasz.

Przedsiębiorcy i kupey oglądajcie się w „Ludzie“.

Bacność!

Na Zielone Świątki
Zróbmy takie wyjątki:
Z Atlantyki pić „Bocka“
A w Polsce wydusić smoka.

ZIMA

dokuczają temu kto się przed nią nie broni. — Idźcie do

Casa Central

Rua 15 de Novembro N. 49. — Curytyba — Parana.
dokąd w tych dniach nadeszła wielka ilość materiałów ZIMOWYCH BAR-
DZO PIĘKNYCH. — Ceny bardzo niskie!

HAFTY.

Wstążki do haftowania w różnych wzorach. Książki wzorów, rozmiaru 43 na 60 zawierające 116 różnych deseni (wzorów) na poduszki, na nakrycia na stoły, fózka, serwety, na szafki kuchenne, umywalki, sale japońskie, na fartuszek dla dzieci, nadto haft perłkami w różnych stylach. Kupić można i ASTRAKAN szerokości 130 cm. w cenie 30\$. KARTKI LOTERYJNE wraz z 48 dwustronnie numerowanymi kuponami za 30\$000.

CASA BICHELS

Rua 15 de Novembro N 70 — Curytyba.

Komu brak drobnych pieniędzy niech sprzedaje dzieciom. Traques Bahianos, pukawki bahijskie. Pukawek tych używa się przy zabawach a nadto do strażenia i przepędzania napastliwych zwierząt a zwłaszcza psactwa wyrządzającego szkody w ogrodach lub polach. Pudełko kosztuje 2\$000 i zawiera 100 sztuk pukawek.

CASA BICHELS

Rua 15 de Novembro N 70 — Curytyba.

Ziemia na sprzedaż.

36 akrów pierwszorządnej ziemi — w pobliżu Campo Largo.
Wiadomości udziela Książdz Proboncz w Campo Largo — Paraná.

Dobra Okazja.

W Marechal Mallet do nabycia: 18 do 20 akrów ziemi, las i ziemia do sadzenia, 2 akry herwalu, bardzo ładnego, do 1,500 metrów drzewa, 1,500 durmentów, Nadto jest dobra glina na dachówkę lub na cegły; wszystko 5 kilometrów od Marechal Mallet. Cena 18,000\$000.

Andre Szczykowski — Marechal Mallet.

Dr. Zygmunt Gradowski

Adwokat.
Powrócił z Rio Negro do Curytyby, gdzie założył Kancelarię adwokacką.
Zawładaniem Kolonii Polska, że Szan. Rodacy mogą w każdej chwili znaleźć poradę we wszelkich sprawach sądowych w mieszkaniu moim:
Praça Ozorio N. 57, Kancelaria i mieszkanie.

Baczość!

Zawładam panów kupałów miejscowych i na prowincji, iż otworzyłem w Curytybie, na Aquidabam, naprzeciw polskiego kościoła fabrykę obuwia i skład skór rozmaitych. Własna garbarnia daje mi możliwość dostarczenia najwyższego w doborowym gatunku, po cenach bardzo przystępnych. Równocześnie z tym jest połączony warsztat rymarski, gdzie zawsze będą na składzie półosortki, kabrety i rozmaite części ubrań i siodeł. Licząc na liczącę parę, gotów jestem do usług.

Alberto Michel — Curytyba — Rua Aquidabam N. 68.
Dla listów posamielcowych: Caixa postal 216.

JACEK DROMLEWICZ

Lekarz-Dentysta.
Zęby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w zlocie i kauczuku. Flom-bowanie, wyznawanie zębów bez bólu.
Robota pierwszorządna i tania.
Curytyba — Rua Riachuelo N. 8

„A Vencedora“
Fabryka karmelków i cukierków w najlep-szych karmelkach i w papierki owijanych, maszynowych, nitowych, otrzymanych, anis-kowych, truskawkowych, bananowych, miętowych, gumowych, czekoladowych i innych. Wypasem Szan. Rodaków o jakowej praktyczności się o tem, że są najlepsze i najtańsze w Curytybie.
Franciszek Lachowski
CURITYBA — Rua Cabral N 53 — Parana

Rodacy Koloniści!

Liczne doświadczenia i próby dokonane przez naszą firmę wykazały, że ziemi wasze potrzebują **NAWOZÓW CHEMICZNYCH.**

Dostarczamy specjalnych mieszanin gwarantowanych na uprawę zbóż, ziemniaków, kukurydzy i t. d.

Dobre wyniki zapewnione.

Przy zakupie uważajcie na poniższą markę umieszczoną na workach:

a znaną już w całej Brazylii.

FERNANDO HACKRADDT & Cia, SATTIG LTDA.

Rua 15 de Novembro 96 — Curytyba.

UWAGA! Domagajcie się zawsze naszych znaków na zakupionych workach z nawozami.

CASA METAL

CURITYBA, Rua 15 de Novembro 44 — Caixa Postal 140

Jose Hauer Junior & Cia.

Wielki skład żelaza i stali, w sztabach i w płytach, śrub gwoździ, rur, łańcuchów i innego żelastwa do wozów, **WSZELKIEGO RODZAJU RZEMIOSŁA I MASZyny.**

Oleje, szkła, drut gładki i kolczasty, maszyny rolnicze i t. d.

Nadchodzą codziennie transporty piagów.

TOWARZYSTWO FRANCUSKIE MORSKIEJ ŻEGLUGI „Chargeurs Reunis“ i „Sud Atlantique“

Regularne odjazdy z portów Santos i Rio de Janeiro do Havre i Bordeaux. Komunikacja najszybsza i najwygodniejsza statkami luksusowymi pasażerskimi, które odbywają podróż ze Santos do Francji w 15 dniach. oraz statkami specjalnie urządzoneymi dla emigrantów którzy szukają najwygodniejszego i najtańszego statku mają do dyspozycji kabiny trzeciej klasy.

Podróż do Polski odbywa się ze Santos albo z Rio de Janeiro do Havre i Havre do Gdyni statkami „Polonia“.

NAJBLIŻSZY ODJAZD DO EUROPY:

	Z Santos	Z Rio de Janeiro
„EUBEE“	18-go	19-go
„HOEDIC“	22-go	23-go
„QUESSANT“	1-go Czerwca	2-go Czerwca
„LUTETIA“	4-go	5-go
„FORMOSE“	15-go	16-go

Sprzedat biletów z Brazylii do Polski oraz z Polski do Brazylii t. a. (Dilbeas de chamada) załatwia i bliższych informacji udziela
Agent: **Ignacy Kasprówicz** — Avenida Luiz Xavier N 28.

CASA SCHMIDT Rok założenia 192

Praça Tiradentes 3 — Praça Municipal 20, 22 i 28.

CURITYBA — PARANA.

Caixa postal N. 3 — Adres telegraficzny: „LEUGM“.

Szkieł, żelastwa, naczyń, porcelany, broń i amunicja i wszelkie przybory do kuchni. Narzędzia rolnicze, oleje, smary, farby i t. p. Maszyny do pieczenia. Rowery marki „Adler“. Smary do maszyn i samochodów. Lustwa i lampy elektryczne. Instalacje elektryczne. Żarówki oszczędnościowe marki „Edison“ od 110 do 120 volt.

Gdy przyjedziesz do Curytyby Szukaj zaraz Hotelu „CENTRAL“

który się znajduje w bardzo dobrym położeniu, kilka kroków od Rua 15 de Novembro i od Avenida Xavier jako też blisko sławnych teatrów i synemu Stoicy parafialnej.

PEŁCI SIĘ DEJENNIE ZA JEDZENIE I MIESZKANIE 6\$, 8\$, i 10\$.

Jedzenie dobre, smaczne i pierwszorządne wygody.

PRZYJMUJE SIĘ PENSIJONISTÓW ZA 100\$, 150\$ i 180\$ bez pokoju za 60\$ i 120\$.

Curytyba — rua Ebano Pereira N 8, Parana

JUŻ WYRÓWNAŁS DEŁG ZA: ŚWIAT PARANAŃSKI?

Casa Brazil

W tych dniach otrzymaliśmy wielką ilość materiałów kaszmirowych na ZIME, za metr od 10\$000 w górę. Mocny BRIM na bluzy robotnicze, materiały bawełniane, kapelusz, swetry, płaszcz dla kobiet i mężczyzn, wszystko bardzo tanie. Ponieważ wprowadzamy towary wprost z fabryki przeto możemy sobie pozwolić sprzedawać go **TANIEJ** niż gdybyśmy go z innych źródeł wprowadzali zależnych już od fabryk. Przyjdźcie i przekonajcie się!

RUA JOSÉ BONIFACIO N. 10 — CURITYBA

Nie zaniedbuj twojej ziemi!

Aby twoja praca na roli nie była daremną to najpierw przekonaj się, czy rola twoja jest dobrze znawożona i jakim nawozem.

Jak nie jest znawożona, to udaj się najpierw do firmy:

LUIZ ROSE

RUA JOSÉ BONIFACIO N. 8 — CURITYBA — PARANA

gdzie znajdziesz wielki wybór wszelkich nawozów najrozmaitszego gatunku na różne ziemi, a więc:

Salitre do Chile — saletra chilijska 15,5 proc.

Chloreto de Potassa — chloran potasu 80 proc.

Sulfato de Potassa — siarczan potasu 90 proc.

Superphosphato — superfosfat 44 proc.

Kostna mąka czysto chemiczna.

Kostna mąka zmieszana z mąką z krwi i z obornikiem (Protona).

Obstalunki dostarcza się do domu w każdej ilości od kila do 1,000 kil, transport darmo bo rząd go opłaca.

Sławny list D-ra Karola Osborna da Costa, lekarza Radjologa

KURITYBA, 23-go Marca 1926.
Szanowny Panie Kierowniku firmy **EMPREZA VELOZ**,
Rua Dr. Muricy N. 110 w Curytybie.
Dziękuję bardzo Szanownemu Panu za staranne przewiezienie mojego aparatu do leczenia: **Raios X**, Muszę pogratulować Szanownemu Panu, że posiadał sumienny i ostrożny przewoźnik.
Dziękując jeszcze raz pozostaję z szacunkiem **Carlos Osborn**.

ZIARNO POLSKIE

po doświadczeniach, odbytych w 6 stanach Brazylii południowej i środkowej zostało uznane za najlepsze do tutejszych klimatów. Dlaczego? Bo pochodzi z Polski, gdzie klimat jest przejściowy, nie jednoczynny, jak na zachodzie Europy. — **Kapusta polska ma głowy jak z żelaza.**

PAWEŁ NIKODEM — Skład nasion z Polski w Curytybie, Parana, — Travessa Zacharias N. 5
Wysyłka nasion koleją lub pocztą do wszystkich miejscowości w Brazylii.

Znakomite farby „Bayer“ do farbowania

jakichkolwiek materiałów z bawełny, jedwabiu, półjedwabiu i lnu. Może każdy to sobie zrobić w domu.

Znakomity chmiel „Lupulak“ do wyrobu piwa. Certam Bayer: Najlepsze lekarstwo przeciwko płaskom i innym chorobom.
Pyramides Matador: znakomity środek do wytopienia mozdłków.

Skład **Carlos Luhn**

Rua Riachuelo 52 — Curytyba.

CASA IDEAL

rua Jose Bonifacio N. 9. — Curytyba.
OBSEUGA W POLSKIM JEZYKU.

Wielki skład obuwia, pończog, gum, farb, wosków, cholewaki i t. d. Wyda się taniej według najnowszej mody. Mamy też „trawiki“ stanowiące do dzieł tanonabyć można. **Filja Rua 15 de Novembro N. 38.**

Polska Gospoda i PENSJONAT.

pana Antoniego Nowakowskiego znajduje się przy ul. Comendador A. **raujo nr. 24, Curytyba.** Wszelkim Rodakom przejeżdżającym możemy gorąco polecić ten pensjonat. Kuchnia polska wyśmienita i tania. Wydaje się obłady do domu. Pokoje schludne do wynajęcia na krótszy lub dłuższy czas.

UWAGA!

Wielki do nabożeństwa i historyczno-obrazu religijne, krytyki, krytyki, krytyki i t. d. Wyda się taniej w wielkim wyborze! Drukarnia, introligatornia i t. d. piosenek gumowych

Cezar Schulz
Ul. Barão do Serra Azul 15, Curytyba — Parana.